

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie adwokata G. K. obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z § 63 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu w zw. z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2023 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej kasacji obwinionej adwokat G. K. od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt [...], zmieniającego i utrzymującego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia 10 września 2019 r., sygn. akt [...]

postanowił:

I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

II. zasądzić od obwinionej adwokat G. K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20,00 zł (dwadzieścia złotych zero groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Adwokat G.K. została obwiniona o to, że w okresie od 20 lutego 2017 r., wykonując zawód adwokata w Kancelarii Adwokackiej w T., ul. [...], działając czynem o charakterze ciągłym, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, nie stosowała się do decyzji władz Adwokatury o zawieszeniu jej w czynnościach zawodowych w ten sposób, iż wykonywała czynności jako pełnomocnik lub obrońca przed Sądem Rejonowym w T. oraz przed Sądem

Okręgowym w K., czym dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z § 63 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu w zw. z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze (wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego – k. 46-50 akt o sygn. [...]).

Orzeczeniem z dnia 10 września 2019 r., sygn. akt [...], Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej [...], w punkcie 1 uznał obwinioną za winną tego, że w okresie od 20 lutego 2017 r. do 8 marca 2018 r., wykonując zawód adwokata działając czynem o charakterze ciągłym, nie stosowała się do decyzji władz Adwokatury o zawieszeniu jej w czynnościach zawodowych w ten sposób, iż wykonywała czynności jako pełnomocnik i obrońca oraz usiłowała wykonać obowiązki jako obrońca przed Sądem Rejonowym w T. oraz przed Sądem Okręgowym w K., co spełniało znamiona przewinienia dyscyplinarnego opisanego w § 63 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu w zw. z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z art. 13 § 1 k.k., art. 12 k.k. przy zastosowaniu art. 95n ustawy Prawo o adwokaturze i wymierzył jej w punkcie 2 orzeczenia karę zawieszenia w czynnościach zawodowych na okres 2 lat oraz zakaz wykonywania patronatu na okres 5 lat, zaś w punkcie 3 orzeczenia obciążył obwinioną kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 2.500,00 zł (orzeczenie z dnia 10 września 2019 r. – k. 16-21 akt o sygn. II ZK 19/22).

Odwołanie od powyższego orzeczenia Sądu dyscyplinarnego I instancji wniósł Minister Sprawiedliwości na niekorzyść obwinionej adw. G. K. zaskarżając je w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając mu rażącą niewspółmierność kary wymierzonej obwinionej za przypisany delikt dyscyplinarny w stosunku do stopnia jego społecznej szkodliwości i stopnia winy. Stawiając powyższy zarzut, Minister Sprawiedliwości wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez wymierzenie obwinionej adw. G. K. kary wydalenia z adwokatury (odwołanie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 listopada 2019 r. – k. 22-27 akt o sygn. II ZK 19/22).

Odwołanie od powyższego orzeczenia Sądu dyscyplinarnego I instancji wniósła również obwiniona adw. G. K. zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie:

1. art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., w sytuacji, gdy czynu nie popełniono, gdyż adwokat stosownie do treści § 63 Zbioru Zasad Etyki jest obowiązany do stosowania obowiązujących uchwał i decyzji władz adwokatury, natomiast z opisu czynu usunięty został zwrot „obowiązujących”, a przywołana w uzasadnieniu uchwała ORA z dnia 10 listopada 2016 r. o zawieszeniu i zarządzenie Dziekana z dnia 20 lutego 2017 r. nie były obowiązujące w okresie od dnia 20 lutego 2017 r. do dnia 8 marca 2018 r.;
2. art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., przez niezastosowanie się do nie wskazanych w opisie czynu w pkt 1 orzeczenia „decyzji” nie spełnia znamion przewinienia dyscyplinarnego opisanego w § 63 Zbioru Zasad Etyki, gdyż powołana w uzasadnieniu uchwała ORA z dnia 10 listopada 2016 r. jest nieważna z mocy art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a. z uwagi na naruszenie przepisów o właściwości i procedowanie o kwestionowanym przez obwinioną zadłużeniu z tytułu składek korporacyjnych i egzekucji nienależnych składek przez ORA bez tytułu wykonawczego bez udziału komornika;
3. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., z uwagi na przedawnienie karalności z uwagi na przedawnienie roszczeń z tytułu przedawnienia nienależnych składek;
4. art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., gdyż postępowanie co do tych samych czynów zapadło w sprawie o sygn. akt SD [...], a obwiniona złożyła kasację;
5. art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k., gdyż sąd dyscyplinarny nie jest uprawniony do procedowania w zakresie roszczeń cywilnoprawnych jakimi są składki korporacyjne;
6. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., albowiem adwokat nie może być sędzią;
7. art. 332 § 1 k.p.k., poprzez niewskazanie w opisie czynu z pkt 1 zaskarżonego orzeczenia słowa "decyzji";
8. art. 424 § 1 k.p.k., poprzez niewskazanie w oparciu o jakie dowody sąd dokonał ustalenia okresu trwania przewinienia.

Stawiając powyższe zarzuty, obwiniona wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i uniewinnienie (odwołanie obwinionej z dnia 2 grudnia 2019 r. – k. 28-31 akt o sygn. II ZK 19/22).

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt [...] w punkcie 1 orzeczenia zmienił pkt 1 zaskarżonego

orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia 10 września 2019 r., sygn. akt [...] w ten sposób, że po słowach „władz adwokatury o zawieszeniu jej w czynnościach zawodowych” dodał „tj. uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej w [...]. z dnia 10 listopada 2016 r.”; w punkcie 2 orzeczenia zmienił pkt 2 zaskarżonego orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia 10 września 2019 r., sygn. [...] w ten sposób, że wymierzył obwinionej karę wydalenia z adwokatury; w punkcie 3 orzeczenia utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie w pozostałym zakresie, zaś w punkcie 4 orzeczenia zasądził od obwinionej zryczałtowane koszty postępowania przed Sądem II instancji w kwocie 1.000,00 zł (orzeczenie z dnia 18 grudnia 2020 r. – k. 13-15v akt o sygn. II ZK 19/22).

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniosła obwiniona G. K., która zaskarżyła je w całości. Obwiniona na podstawie art. 91b ustawy Prawo o adwokaturze zarzuciła rażące naruszenie prawa, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj.:

1. nierzetelne przeprowadzenie kontroli odwoławczej przez niedopuszczenie dowodów ujętych we wniosku o wszczęcie postępowania z dnia 8 marca 2018 r., jak i zgłoszonych przez obwinioną przed Sądem I instancji i nieprzeprowadzenie ich przed Sądem, co stanowi rażącą obrazę art. 167 k.p.k. i art. 170 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. oraz nieprzedstawienie powodów, dla których uznano za niezasadne ich przeprowadzenie;
2. rażącą obrazę art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k., przez nieprecyzyjne określenie zachowania w opisie czynu, podlegające ocenie za wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności popełnienia oraz skutków a zwłaszcza wysokości powstałej szkody;
3. rażące naruszenie art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. przez niedokładne określenie przypisanego obwinionej czynu z § 65 Zbioru Zasad Etyki przez pominięcie słowa „obowiązujących” stanowiącego znamię deliktu dyscyplinarnego zarzucanego obwinionej w kwalifikacji prawnej czynu;
4. rażące naruszenie art. 442 k.p.c., art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k., przez niedopuszczenie dowodu z akt osobowych obwinionej oraz ich nieujawnienie, ustalenie okresu czasowego zarzucanego czynu bez wskazania dowodów

potwierdzających jego popełnienie, usunięcie z opisu czynu „działania w z góry powziętego zamiaru” oraz niewyeliminowanie z opisu czynu „wykonała czynności”;

5. rażące naruszenie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., poprzez nieumorzenie postępowania z uwagi na postępowanie w sprawie o sygn. akt [...];
6. rażące naruszenie art. 457 § 1 k.p.k. przez nie odniesienie się do zarzutu obwinionej naruszenia w rażący sposób art. 44 ust. 3, art. 46, art. 37 ustawy Prawo o adwokaturze i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wartości i braku implementacji przepisów ustawy Prawo o adwokaturze w zakresie art. 44 ust. 3 ustaw Prawo o adwokaturze do prawa Unii Europejskiej;
7. nierzetelne przeprowadzenie kontroli odwoławczej przez naruszenie w sposób rażący art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. i niedopuszczenie dowodu z uchwały ORA z dnia 12 czerwca 2014 r. i z dnia 21 stycznia 2015 r. oraz wniosku o umorzenie zadłużenia oraz uchwały ORA z dnia 14 maja 2015 r. i z dnia 25 sierpnia 2015 r. PNRA, uchwały ORA z dnia 13 października 2016 r. i uchwały PNRA z 31 z dnia stycznia 2017 r. na okoliczność nierozpoznania wniosków obwinionej o umorzenie zadłużenia oraz braku popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z § 65 Zbioru Zasad Etyki i art. 62 Zbioru Zasad Etyki.

Podnosząc powyższe zarzuty, obwiniona wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionej ewentualnie umorzenie postępowania ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym (kasacja obwinionej – k. 6-10v akt o sygn. II ZK 19/22).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co umożliwiło rozpoznanie jej w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (dalej: ustawy Prawo o adwokaturze).

Sąd Najwyższy przypomina, iż podstawą kasacyjną w postępowaniu dyscyplinarnym adwokatów może być rażące naruszenie prawa materialnego bądź

procesowego, a także rażąca niewspółmierność kary dyscyplinarnej (art. 91b ustawy Prawo o adwokaturze).

Wobec sposobu zredagowania przez obwinioną zarzutów kasacyjnych szczególnego podkreślenia wymaga, iż sygnalizowane uchybienia winny dotyczyć orzeczenia drugoinstancyjnego, a zatem sposobu postępowania sądu *ad quem* oraz zakresu przeprowadzonej przez powyższy kontroli instancyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt III KK 176/14, Lex nr 1483957). Zasadniczym bowiem celem postępowania kasacyjnego nie jest – wbrew oczekiwaniom skarżącego - ponowne rozpoznanie sprawy i dublowanie kontroli rozstrzygnięcia sądu *meriti*. Formułowanie zarzutów w kierunku orzeczenia sądu *a quo* możliwe jest natomiast jedynie w sytuacji, gdy dojdzie do zaabsorbowania przez sąd odwoławczy naruszeń popełnionych przez sąd *a quo*, tj. „kiedy to sąd odwoławczy nie uwzględni podniesionego w apelacji zarzutu lub nie dostrzeże zaistniałego uchybienia i wyda orzeczenie nadal obarczone błędem. Wówczas strona w kasacji może podnieść zarzut dotyczący wadliwego procedowania sądu odwoławczego, w którego następstwie doszło do przeniknięcia uchybienia sądu pierwszej instancji do orzeczenia sądu drugiej instancji” (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, Lex/el. 2022, art. 519).

W kontekście prawidłowej redakcji zarzutów kasacyjnych równocześnie zwrócić należy uwagę na konieczność respektowania zawartego w uprzednio powołanym przepisie wymogu wykazania, iż podnoszone w nadzwyczajnym środku odwoławczym uchybienie nosi znamię „rażącego”. Ustawodawca wprowadzając powyższego zwrotu nie sprecyzował, jednakże semantyczna zawartość powyższego pojęcia została wypełniona przez judykaturę, gdzie wypracowano jednoznacznie zgodny pogląd, iż rażącym naruszeniem prawa jest jedynie takie naruszenie, które jest niewątpliwe, łatwe do stwierdzenia i charakteryzuje się takim ciężarem gatunkowym, które ma kluczowe znaczenie dla prawidłowości postępowania dyscyplinarnego i wydanego rozstrzygnięcia. Podkreślenia w tym miejscu wymaga nadto, iż „strona nie może ograniczyć się do wyrażenia ocen, iż czuje się zaskarżonym orzeczeniem pokrzywdzona, czy też do polemiki

z ustaleniami faktycznymi, dokonanymi przez korporacyjny sąd odwoławczy lub do kwestionowania ocen dokonanych przez ten organ, bez jednoczesnego wskazania, które przepisy prawa zostały w toku korporacyjnego postępowania dyscyplinarnego naruszone i bez wykazania nadto, że naruszenie to miało charakter rażący” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 października 2004 r., SDI 7/04, LEX nr 568870.)

Przenosząc powyższe rozważania w realia niniejszej sprawy Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż kasację należało oddalić jako oczywiście bezzasadną. Przeprowadzona analiza podnoszonych przez skarżącą zarzutów prowadzi bowiem do wniosku, iż powyższe nie zasługują na uwzględnienie i w żaden sposób nie mogą doprowadzić do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienia ewentualnie umorzenia postępowania lub uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Wadliwość zarzutów sprowadza się przede wszystkim do ich formułowania w kierunku rozstrzygnięcia Sądu I instancji (zarzuty 1, 2, 3, 4) oraz w kierunku innej sprawy dyscyplinarnej (zarzut nr 5 i 7). Brzmienie przepisu art. 91a ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze w sposób jednoznaczny natomiast wskazuje, iż kasacja w postępowaniu dyscyplinarnym dotyczącym adwokatów przysługuje od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji. Obwiniona zdaje się nie dostrzegać, istoty postępowania kasacyjnego, którym - jak wskazano uprzednio - nie jest ponowna weryfikacja orzeczenia pierwszoinstancyjnego. Zarówno w treści podnoszonych zarzutów, jak i lakonicznym ich uzasadnieniu nie zawarto argumentacji uzasadniającej twierdzenie o rażącym ich charakterze.

Niezależnie jednak od wadliwej redakcji podnoszonych przez skarżącą zarzutów, Sąd Najwyższy dokonał weryfikacji sygnalizowanych przez skarżącą naruszeń. Analiza sformułowanych zarzutów kasacyjnych prowadzi do uznania, iż powyższe nie zasługują na uwzględnienie i w żaden sposób nie mogą doprowadzić do wzruszenia zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy nie dopatrył się nie tyle rażącej obrazu wskazanych przez skarżącą przepisów, co jakichkolwiek uchybień przepisów prawa materialnego i procesowego, natomiast wnioski uzyskane w rezultacie dokonanej weryfikacji rozstrzygnięcia nie pozwalają na uznanie sformułowanych zarzutów za zasadne w jakimkolwiek stopniu.

Podniesione w niniejszej sprawie zarzuty kasacyjne w punkcie 1, 2, 3 i 4 wskazują na uchybienia poczynione przez Sąd I instancji w postaci niedopuszczenia i nieprzeprowadzenia dowodów, a także nieprecyzyjnego i niedokładnego określenia przypisanego obwinionej czynu. Podnosząc powyższe uchybienia skarżąca zdaje się nie respektować zasady, iż celem postępowania kasacyjnego jest kontrola sprawy pod kątem rażącego naruszenia przepisów przez Sąd odwoławczy. Sąd Najwyższy nie jest natomiast zobligowany (a nawet uprawniony) do ponownej, niejako trzecioinstancyjnej oceny dowodów oraz weryfikacji dokonanych na ich podstawie ustaleń faktycznych wyroku sądu *a quo* (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 października 2020 r., sygn. akt V KK 353/20, Lex nr 3278031) i wbrew oczekiwaniom skarżącej nie dokonuje ponownej oceny dowodów ani ustaleń faktycznych, a do tego właśnie zmierzają analizowane zarzuty. Przypomnieć w tym miejscu należy, iż Sąd Najwyższy, będący w postępowaniu kasacyjnym sądem prawa, a nie faktów, nie rozważa prawidłowości poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych oraz dokonanej przez powyższy oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 października 2020 r., sygn. akt V KK 220/20, Lex nr 3208550.). Analiza poczynionych przez Sąd odwoławczy ustaleń prowadzi natomiast do wniosku, iż ocena zgromadzonego materiału dowodowego została dokonana w sposób w pełni odpowiadający standardom określonym w art. 7 k.p.k. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w sposób wyczerpujący i trafny rozważył podniesione przez obwinioną zarzuty z odwołania oraz stwierdził, że nie zasługują na uwzględnienie, poza zarzutem braku wskazania w opisie czynu, do jakich decyzji i uchwał władz adwokatury nie stosowała się obwiniona (s. 3 uzasadnienia WSD).

Analiza zarzutów zawartych w punkcie 5 i 7, a dotyczących naruszenia art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. oraz art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3, dotyczy innej sprawy dyscyplinarnej o sygn. akt [...], w której obwiniona odpowiadała za powstanie zaległości z tytułu składek samorządowych, a która to sprawa zarejestrowana pod sygn. akt II ZK 32/22 została prawomocnie zakończona postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2022 r.

Analizując zarzut zawarty w punkcie 6 (rażące naruszenie przepisów prawa procesowego z art. 457 § 1 k.p.k.) Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że jest on całkowicie nietrafny. Zgodnie z art. 457 § 1 k.p.k. uzasadnienie wyroku sporządza się z urzędu w terminie 14 dni. Analiza dołączonych akt o sygn. [...] nie daje podstaw do uznania, by Sąd odwoławczy uchybił powyższemu przepisowi w jakimkolwiek zakresie.

Sąd obciążył obwinioną G. K. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20,00 zł (tj. ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism) zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[ał]